

ΙΩΑΝΝΑ ΖΩΤΟΥ

Optima Methodus

Η αρίστη μέθοδος

ΛΑΤΙΝΙΚΑ Γ ' ΛΥΚΕΙΟΥ
ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ-ΠΛΗΡΗ ΣΥΝΤΑΞΗ-
ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗ-
ΟΜΟΡΡΙΖΑ-ΚΡΙΤΗΡΙΑ
ΠΡΟΣΟΜΟΙΩΣΗΣ

- Μετάφραση ανά στίχο σε πίνακα.
- Λεξιλόγιο και Γραμματική αναγνώριση κάθε λέξης.
- Πίνακες γραμματικής αναγνώρισης σε κάθε κείμενο.
- Συντακτική ανάλυση όλου του κειμένου.
- Ομόρριζα σε κάθε κείμενο.
- Κριτήριο προσομοίωσης σε κάθε κείμενο.
- Επαναληπτικά κριτήρια προσομοίωσης.
- Απαντήσεις.

ISBN: 978-618-87969-8-0

ΛΑΤΙΝΙΚΑ Γ' ΤΕΛ
ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ-ΠΛΗΡΗ ΣΥΝΤΑΞΗ-ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ
ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗ-ΟΜΟΡΡΙΖΑ-ΚΡΙΤΗΡΙΑ
ΠΡΟΣΟΜΟΙΩΣΗΣ

ΙΩΑΝΝΑ ΖΩΤΟΥ

Επιμέλεια κειμένου: Ευαγγελία-Ευτυχία Καραγιάννη

Optima Methodus

Η αρίστη μέθοδος

ISBN:978-618-87969-8-0

Περιλαμβάνει για κάθε κείμενο:

- ✓ τα κείμενα σε μορφή σύνταξης
- ✓ μετάφραση
- ✓ γραμματική αναγνώριση
- ✓ συντακτική αναγνώριση
- ✓ ομόρριζα
- ✓ κριτήριο αξιολόγησης
- ✓ απαντήσεις
- **3 Κριτήρια Προσομοίωσης με απαντήσεις**

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Το παρόν βοηθητικό σύγγραμμα δημιουργήθηκε με στόχο να αποτελέσει έναν πλήρη, έγκυρο και εύχρηστο οδηγό προετοιμασίας για το μάθημα των Λατινικών της Γ΄ Λυκείου (Ομάδα Προσανατολισμού Ανθρωπιστικών Σπουδών). Σχεδιάστηκε με γνώμονα τις ιδιαίτερες απαιτήσεις του νέου συστήματος εξέτασης και κάτω από τη φιλοσοφία της ουσιαστικής κατάκτησης της λατινικής γλώσσας και γραμματείας.

Για κάθε διδασκόμενο κείμενο της εξεταστέας ύλης, η δομή του βιβλίου αναπτύσσεται με απόλυτη συστηματικότητα και μεθοδικότητα, περιλαμβάνοντας:

- Κείμενα σε Μορφή Σύνταξης: Οπτικοποίηση και διάταξη των προτάσεων για την άμεση κατανόηση της συντακτικής δομής.
- Πλήρη Μετάφραση: Ακριβής και ρέουσα απόδοση στην ελληνική γλώσσα.
- Γραμματική Αναγνώριση: Πλήρης ταξινόμηση και αναγνώριση όλων των τύπων (ουσιαστικών, επιθέτων, αντωνυμιών, ρημάτων κ.ά.).
- Συντακτική Αναγνώριση: Λεπτομερής ανάλυση των συντακτικών ρόλων, των προτάσεων και των συντακτικών φαινομένων.
- Ομόρριζα / Ετυμολογικά: Σύνδεση των λατινικών λέξεων με την αγγλική, τη γαλλική αλλά και τη νέα ελληνική γλώσσα για εμπέδωση του λεξιλογίου.
- Κριτήριο Αξιολόγησης: Στοχευμένες ασκήσεις διαβαθμισμένης δυσκολίας ανά κείμενο.
- Πλήρεις Απαντήσεις: Αναλυτικές λύσεις όλων των ασκήσεων για τη διευκόλυνση της αυτοαξιολόγησης.

Επιπλέον, στο τέλος του βιβλίου περιλαμβάνονται 3 Ολοκληρωμένα Κριτήρια Προσομοίωσης με τις απαντήσεις τους, δομημένα ακριβώς στα πρότυπα των Πανελλαδικών Εξετάσεων, προσφέροντας την ευκαιρία για τελική επανάληψη και έλεγχο ετοιμότητας.

Αγαπητές υποψήφιεσ, αγαπητοί υποψήφιοι των Πανελλαδικών Εξετάσεων,

Η χρονιά της Γ΄ Λυκείου είναι ένας στίβος απαιτητικός, γεμάτος προκλήσεις, αλλά και μια μοναδική διαδρομή που οδηγεί στην πραγμάτωση των στόχων σας. Το μάθημα των Λατινικών δεν αποτελεί απλώς μια εξεταστική υποχρέωση, αλλά ένα ισχυρό "εργαλείο" που μπορεί –με τη σωστή και μεθοδική μελέτη– να σας εξασφαλίσει υψηλές βαθμολογικές επιδόσεις.

Το βιβλίο που κρατάτε στα χέρια σας δημιουργήθηκε για να γίνει ο πιο αξιόπιστος σύμμαχός σας. Σας προσφέρει τη δυνατότητα να αποσαφηνίσετε κάθε γραμματικό και συντακτικό φαινόμενο, να δοκιμάσετε τις δυνάμεις σας σε ρεαλιστικές συνθήκες εξέτασης και να αποκτήσετε την αυτοπεποίθηση που απαιτείται την κρίσιμη ώρα των Πανελλαδικών.

Η επιτυχία δεν είναι θέμα τύχης, αλλά αποτέλεσμα σωστής προετοιμασίας, επιμονής και πίστης στις δυνατότητές σας.

Σας εύχομαι ολόψυχα καλή δύναμη, υπομονή και κάθε επιτυχία στον αγώνα σας!

Ιωάννα Ζώτου

Στη Σοφία μου...

Περιεχόμενα

ΕΙΣΑΓΩΓΗ	3
LECTIO 16_XVI: Η ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ ΜΑΧΗ ΤΟΥ ΚΑΙΣΑΡΑ ΣΤΗ ΓΑΛΑΤΙΑ	8
LECTIO 17_XVII: ΦΟΒΟΣ ΜΠΡΟΣΤΑ ΣΤΟ ΑΓΝΩΣΤΟ	32
LECTIO 18_XVIII: Ο ΗΡΑΚΛΗΣ ΣΤΗΝ ΙΤΑΛΙΑ	53
LECTIO 19_XIX: Η ΣΥΝΩΜΟΣΙΑ ΤΟΥ ΚΑΤΙΛΙΝΑ	76
LECTIO 20_XX: ΠΙΣΩ ΑΠΟ ΤΙΣ ΚΟΥΡΤΙΝΕΣ Ή ΠΩΣ Ο ΚΛΑΥΔΙΟΣ ΕΓΙΝΕ ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΑΣ	97
LECTIO 21_XXI: ΠΩΣ ΠΗΡΕ ΤΟ ΟΝΟΜΑ ΤΟΥ ΤΟ PISAURUM	119
LECTIO 22_XXII: ΠΡΟΤΡΟΠΕΣ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΡΩΜΑΙΟΥΣ	140
LECTIO 23_XXIII: ΕΝΑΣ ΥΠΕΡΟΧΟΣ ΑΝΘΡΩΠΟΣ	163
LECTIO 24_XXIV: ΤΟ ΠΑΘΗΜΑ ΕΝΟΣ ΨΕΥΤΗ	188
LECTIO 25_XXV: ΠΩΣ ΕΝΑ ΣΥΚΟ ΣΤΑΘΗΚΕ ΑΦΟΡΜΗ ΝΑ ΚΑΤΑΣΤΡΑΦΕΙ Η ΚΑΡΧΗΔΟΝΑ	216
LECTIO 26_XXVI: Ο ΠΛΙΝΙΟΣ ΑΝΑΓΓΕΛΕΙ ΕΝΑ ΘΛΙΒΕΡΟ ΓΕΓΟΝΟΣ	242
LECTIO 27_XXVII: ΤΟ ΠΝΕΥΜΑ ΩΡΙΜΑΖΕΙ ΟΠΩΣ ΟΙ ΚΑΡΠΟΙ	261
LECTIO 28_XXVIII: ΣΤΑ ΙΧΝΗ ΕΝΟΣ ΔΡΑΠΕΤΗ ΔΟΥΛΟΥ	284
LECTIO 29_XXIX: Ο ΟΚΤΑΒΙΑΝΟΣ, Ο ΠΑΠΟΥΤΣΗΣ ΚΑΙ ΤΟ ΚΟΡΑΚΙ	304
LECTIO 30_XXX: Ο ΛΙΚΙΝΙΟΣ ΜΟΥΡΗΝΑΣ ΚΑΙ ΤΑ ΗΘΗ ΤΗΣ ΑΝΑΤΟΛΗΣ	328
LECTIO 31_XXXI: Η ΓΕΝΝΑΙΟΤΗΤΑ ΔΕΝ ΒΓΑΙΝΕΙ ΠΑΝΤΑ ΣΕ ΚΑΛΟ	349
LECTIO 32_XXXII: ΈΝΑΣ ΠΑΝΗΓΥΡΙΚΟΣ ΤΗΣ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑΣ	371
LECTIO 33_XXXIII: ΚΑΙΡΟΣ ΓΙΑ ΑΝΑΣΥΓΚΡΟΤΗΣΗ	397
LECTIO 34_XXXIV: Ο ΣΚΙΠΙΩΝΑΣ Ο ΑΦΡΙΚΑΝΟΣ ΚΑΙ ΟΙ ΛΗΣΤΑΡΧΟΙ	421
LECTIO 35_XXXV: Ο ΦΙΛΟΣΟΦΟΣ ΜΠΡΟΣΤΑ ΣΤΑ ΔΕΙΝΑ ΤΗΣ ΕΞΟΡΙΑΣ	446
LECTIO 36_XXXVI: ΜΙΑ ΑΠΟΠΕΙΡΑ ΔΩΡΟΔΟΚΙΑΣ	474
LECTIO 37_XXXVII: Η κατάρα των εμφυλίων πολέμων	497
LECTIO 38_XXXVIII: Η μοίρα της Καικιλίας	522
LECTIO 39_XXXIX: ΕΝΑ ΠΡΟΤΥΠΟ ΙΔΑΝΙΚΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ	543
LECTIO 40_XL: ΑΚΛΟΝΗΤΗ ΑΠΟΦΑΣΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ ΜΠΡΟΣΤΑ ΣΤΙΣ ΑΠΕΙΛΕΣ ΤΟΥ ΔΙΚΤΑΤΟΡΑ	571
LECTIO 41_XLI: ΜΙΛΑ ΓΙΑ ΝΑ ΣΕ ΚΑΤΑΛΑΒΑΙΝΟΥΝ, ΟΧΙ ΓΙΑ ΝΑ ΜΙΛΑΣ	591

LECTIO 42_XLII: Ο ΚΙΚΕΡΩΝΑΣ ΚΑΙ Η ΣΥΝΩΜΟΣΙΑ ΤΟΥ ΚΑΤΙΛΙΝΑ	617
LECTIO 43_XLIII: Η ΟΡΓΗ ΤΗΣ ΜΑΝΑΣ	641
LECTIO 44_XLIV: Η ΖΩΗ ΤΩΝ ΤΥΡΑΝΝΩΝ	666
LECTIO 45_XLV: ΜΙΑ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΣΤΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΑΝΑΠΤΕΡΩΝΕΙ ΤΟ ΗΘΙΚΟ ΤΩΝ ΠΟΛΙΟΡΚΗΜΕΝΩΝ	691
LECTIO 46_XLVI: ΤΟ ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΜΦΕΡΟΝ ΜΠΑΙΝΕΙ ΠΡΙΝ ΑΠΟ ΤΟ ΑΤΟΜΙΚΟ	719
LECTIO 47_XLVII: Ο ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ ΚΑΙ Η ΦΙΛΑΡΕΣΚΕΙΑ ΤΗΣ ΚΟΡΗΣ ΤΟΥ ΙΟΥΛΙΑΣ	744
LECTIO 48_XLVIII: ΤΟ ΕΛΑΦΙ ΤΟΥ ΣΕΡΤΩΡΙΟΥ	766
LECTIO 49_XLIX: Η ΠΟΡΚΙΑ ΚΑΙ Ο ΒΡΟΥΤΟΣ	791
LECTIO 50_L: Η ΦΤΩΧΕΙΑ ΚΑΙ Η ΑΠΛΗΣΤΙΑ ΕΙΝΑΙ ΚΑΚΟΙ ΣΥΜΒΟΥΛΟΙ ΤΗΣ ΕΞΟΥΣΙΑΣ	810
Κριτήρια προσομοίωσης	834
Απαντήσεις	852
Λίγα λόγια για μένα	1038

LECTIO 16_XVI: Η ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ ΜΑΧΗ ΤΟΥ ΚΑΙΣΑΡΑ ΣΤΗ ΓΑΛΛΑΤΙΑ

Nostri, postquam pila in hostes miserunt, gladiis rem gerunt. Repente post tergum equitatus cernitur; cohortes appropinquant; hostes terga vertunt ac fugiunt; eis equites occurrunt. Fit magna caedes. Sedulius, dux et princeps Lemovicum, occiditur; dux Arvernorum vivus in fugā comprehenditur; signa militaria LXXIII (septuaginta quattuor) ad Caesarem referuntur; magnus numerus hostium capitur atque interficitur; reliqui ex fugā in civitates discedunt. Postero die ad Caesarem legati mittuntur. Caesar iubet arma tradi ac principes produci. Ipse pro castris consedit; eo duces producuntur. Vercingetorix deditur, arma proiciuntur.

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ

Οι δικοί μας, αφού έριξαν τα ακόντια στους εχθρούς, μάχονται με τα ξίφη. Ξαφνικά στα νώτα (τους) διακρίνεται το ιππικό· οι κοόρτεις πλησιάζουν· οι εχθροί στρέφουν τα νώτα (τους) και τρέπονται σε φυγή· τους επιτίθενται οι ιππείς. Γίνεται μεγάλη σφαγή. Ο Σεδούλιος, ο στρατηγός και ηγεμόνας των Λεμοβίκων, σκοτώνεται· ο στρατηγός των Αρβέρνων συλλαμβάνεται ζωντανός κατά τη διάρκεια της φυγής·⁷⁴ (εβδομήντα τέσσερις) στρατιωτικές σημαίες (ή λάβαρα) παραδίδονται στον Καίσαρα· μεγάλος αριθμός εχθρών συλλαμβάνεται και φονεύεται· οι υπόλοιποι μετά τη φυγή (δια)σκορπίζονται στις χώρες τους. Την επόμενη μέρα στέλνονται πρεσβευτές στον Καίσαρα. Ο Καίσαρας διατάζει να παραδοθούν τα όπλα και οι ηγεμόνες να οδηγηθούν μπροστά του. Ο ίδιος πήρε θέση μπροστά στο στρατόπεδο· εκεί οδηγούνται οι στρατηγοί. Ο Βερκιγγετόριγας παραδίνεται, τα όπλα κατατίθενται.

Λατινικό Κείμενο	Ελληνική Μετάφραση
Nostri, postquam pila in hostes miserunt, gladiis rem gerunt.	Οι δικοί μας, αφού έριξαν τα ακόντια στους εχθρούς, μάχονται με τα ξίφη.
Repente post tergum equitatus cernitur;	Ξαφνικά στα νώτα (τους) διακρίνεται το ιππικό·

Λατινικό Κείμενο	Ελληνική Μετάφραση
cohortes appropinquant;	οι κοόρτες πλησιάζουν·
hostes terga vertunt ac fugiunt;	οι εχθροί στρέφουν τα νώτα (τους) και τρέπονται σε φυγή·
eis equites occurrunt.	τους επιτίθενται οι ιππείς.
Fit magna caedes.	Γίνεται μεγάλη σφαγή.
Sedulius, dux et princeps Lemovicum, occiditur;	Ο Σεδούλιος, ο στρατηγός και ηγεμόνας των Λεμοβίκων, σκοτώνεται·
dux Arvernorum vivus in fugā comprehenditur;	ο στρατηγός των Αρβέρνων συλλαμβάνεται ζωντανός κατά τη διάρκεια της φυγής·
signa militaria LXXIII (septuaginta quattuor) ad Caesarem referuntur;	74 (εβδομήντα τέσσερις) στρατιωτικές σημαίες (ή λάβαρα) παραδίδονται στον Καίσαρα·
magnus numerus hostium capitur atque interficitur;	μεγάλος αριθμός εχθρών συλλαμβάνεται και φονεύεται·
reliqui ex fugā in civitates discedunt.	οι υπόλοιποι μετά τη φυγή (δια)σκορπίζονται στις χώρες τους.
Postero die ad Caesarem legati mittuntur.	Την επόμενη μέρα στέλνονται πρεσβευτές στον Καίσαρα.
Caesar iubet arma tradi ac principes produci.	Ο Καίσαρας διατάζει να παραδοθούν τα όπλα και οι ηγεμόνες να οδηγηθούν μπροστά του.

Λατινικό Κείμενο	Ελληνική Μετάφραση
Ipse pro castris consedit;	Ο ίδιος πήρε θέση μπροστά στο στρατόπεδο·
eo duces producuntur.	εκεί οδηγούνται οι στρατηγοί.
Vercingetorix deditur, arma proiciuntur.	Ο Βερκιγγετόριγας παραδίνεται, τα όπλα κατατίθενται.

ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗ ΤΩΝ ΛΕΞΕΩΝ

nostri: ονομαστική πληθυντικού, αρσενικού γένους της κτητικής αντωνυμίας α' προσώπου για πολλούς κτήτορες noster, nostra, nostrum = δικός μας, δική μας, δικό μας.

postquam: υποτακτικός, χρονικός σύνδεσμος = αφού.

pila: αιτιατική πληθυντικού του ουσιαστικού της β' κλίσης, ουδετέρου γένους pilum -i = ακόντιο.

in: πρόθεση + εδώ αιτιατική = εναντίον.

hostes: αιτιατική πληθυντικού του ισοσύλλαβου ουσιαστικού της γ' κλίσης, εδώ αρσενικού γένους hostis -is = εχθρός.

miserunt: γ' πληθυντικό οριστικής παρακειμένου ενεργητικής φωνής του ρήματος της γ' συζυγίας mitto, misi, missum, mittere 3 = στέλνω, (εδώ) = ρίχνω.

gladiis: αφαιρετική πληθυντικού του ουσιαστικού της β' κλίσης, αρσενικού γένους gladius -ii/ -i = ξίφος.

rem: αιτιατική ενικού του ουσιαστικού της ε' κλίσης, θηλυκού γένους res, rei = πράγμα.

gerunt: γ' πληθυντικό οριστικής ενεστώτα του ρήματος της γ' συζυγίας gero, gessi, gestum, gerere 3 = κάνω, διεξάγω. Εδώ η φράση rem gero = μάχομαι.

repente: τροπικό επίρρημα = ξαφνικά.

post: πρόθεση + αιτιατική = μετά.

Κριτήριο αξιολόγησης

KEIMENO

Magnus timor exercitum occupavit ex vocibus Gallorum ac mercatorum, qui Germanos ingenti magnitudine corporum et incredibili virtute esse praedicabant. Alius alia de causa discedere cupiebat. Nonnulli pudore adducti remanebant. Hi neque vultum fingere neque lacrimas tenere poterant; abditi in tabernaculis aut suum fatum querebantur aut cum familiaribus suis commune periculum miserabantur. Totis castris testamenta obsignabantur. Horum vocibus ac timore paulatim etiam ii, qui rei militaris periti habebantur, perturbabantur.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

A1. Να μεταφράσετε το παραπάνω απόσπασμα

Μονάδες 20

B1. Να χαρακτηρίσετε τις παρακάτω περιόδους λόγου ως σωστές ή λαθεμένες σύμφωνα με την εισαγωγή του σχολικού βιβλίου:

1. Η εμφάνιση της ρωμαϊκής λογοτεχνίας συνδέεται με τη διασκευή ελληνικών έργων στη λατινική γλώσσα.
2. Ο Λίβιος Ανδρόνικος ήταν Ρωμαίος στην καταγωγή και έγραψε πρωτότυπα λατινικά έργα.
3. Η μετάφραση της Οδύσσειας στα λατινικά αποτέλεσε ένα από τα πρώτα δείγματα ρωμαϊκής γραμματείας.
4. Η ρωμαϊκή λογοτεχνία απομακρύνθηκε πλήρως από τα ελληνικά πρότυπα μετά τον 2ο αιώνα π.Χ.
5. Στις απαρχές της ρωμαϊκής γραμματείας δεν υπήρχε καμία επίδραση από το ελληνικό έπος.

Μονάδες 10

B2. Να εντοπίσετε την ετυμολογικά συγγενή λέξη από το κείμενο για κάθε μια από τις παρακάτω λέξεις της Νέας Ελληνικής:

1. **Κατάληψη:**
2. **Φωνητικός:**
3. **Μεγέθυνση:**
4. **Αιτία:**
5. **Δεσμός:**
6. **Υπογραφή:**

7. **Περιπέτεια:**
8. **Κοινός:**
9. **Διαθήκη:**
10. **Έμπειρος:**

Μονάδες 10

Γ1. Να γραφούν οι τύποι που ζητούνται για τις παρακάτω λέξεις:

1. **timor** : η αιτιατική πληθυντικού αριθμού.
2. **exercitum** : η δοτική ενικού αριθμού.
3. **vocibus** : η γενική ενικού αριθμού.
4. **Gallōrum** : η κλητική ενικού αριθμού.
5. **qui** : η δοτική ενικού αριθμού στο θηλυκό γένος.
6. **ingenti** : η ονομαστική πληθυντικού αριθμού στο ουδέτερο γένος.
7. **magnitudine** : η αιτιατική ενικού αριθμού.
8. **incredibili** : η γενική πληθυντικού αριθμού (όλα τα γένη).
9. **aliā** : η γενική ενικού αριθμού στο αρσενικό γένος.
10. **causā** : η γενική πληθυντικού αριθμού.
11. **pudōre** : η ονομαστική ενικού αριθμού.
12. **vultum** : η αφαιρετική πληθυντικού αριθμού.
13. **suum** : η δοτική πληθυντικού αριθμού στο θηλυκό γένος.
14. **castris** : η αιτιατική πληθυντικού αριθμού.
15. **horum** : η αιτιατική ενικού αριθμού στο θηλυκό γένος.

Μονάδες 15

Γ2. Να γραφούν οι τύποι που ζητούνται:

1. **occupāvit** : το γ' πληθυντικό πρόσωπο της οριστικής παθητικού παρατατικού.
2. **esse** : το β' ενικό πρόσωπο της οριστικής μέλλοντα.
3. **praedicābant** : το α' ενικό πρόσωπο της οριστικής ενεργητικού υπερσυντελικού.
4. **discedere** : το απαρέμφατο παθητικού ενεστώτα.

5. **cupiēbat** : το γ' πληθυντικό πρόσωπο της οριστικής ενεργητικού ενεστώτα.
6. **adducti** : η μετοχή παθητικού παρακειμένου στην ονομαστική ενικού αριθμού, στο θηλυκό γένος.
7. **remanēbant** : το β' πληθυντικό πρόσωπο της οριστικής παθητικού παρατατικού.
8. **fingerē** : το α' πληθυντικό πρόσωπο της οριστικής παθητικού ενεστώτα.
9. **tenēre** : το γ' ενικό πρόσωπο της οριστικής ενεργητικού συντελεσμένου μέλλοντα.
10. **poterant** : το γ' ενικό πρόσωπο της οριστικής ενεστώτα.
11. **abdiiti** : η μετοχή παθητικού παρακειμένου στη δοτική πληθυντικού αριθμού, στο ουδέτερο γένος.
12. **obsignabantur** : το β' ενικό πρόσωπο της οριστικής ενεργητικού παρακειμένου.
13. **habebantur** : το γ' πληθυντικό πρόσωπο της οριστικής παθητικού μέλλοντα.
14. **perturbabantur** : το α' πληθυντικό πρόσωπο της οριστικής παθητικού παρακειμένου
15. **facio / fio** το γ' ενικό πρόσωπο οριστικής ενεστώτα του ρήματος **fio**

Μονάδες 15

Δ1α. Να προσδιορίσετε τη συντακτική θέση των παρακάτω λέξεων:

1. **ex vocibus**: είναι.....στο.....
2. **corporum**: είναι.....στο.....
3. **virtute**: είναι.....στο.....
4. **puore**: είναι.....στο.....
5. **rei militaris**: είναι.....στο.....

Δ1 β. Magnus timor: Ο ομοιόπτωτος προσδιορισμός να αναλυθεί σε δευτερεύουσα πρόταση.

Δ1 γ. ex vocibus: **α.** Να αναγνωριστεί συντακτικά και να δικαιολογηθεί ο τρόπος εκφοράς, **β.** Να δηλωθεί με άλλον τρόπο.

Μονάδες 15

Δ2 α. qui Germanos ingenti magnitudine corporum et incredibili virtute esse praedicabant: Να μετατραπεί η ενεργητική σύνταξη σε παθητική.

Δ2 β. abdit in tabernaculis: **α.** Να αναγνωριστεί συντακτικά η μετοχή, **β.** Να μετατραπεί η μετοχή σε δευτερεύουσα πρόταση.

Δ2 γ. “Horum vocibus ac timore paulatim etiam ii, qui rei militaris periti habebantur, perturbabantur.”: Να μετατραπεί ο ευθύς λόγος σε πλάγιο/ η πρόταση σε απαρεμφατική με εξάρτηση το **α.** “Ille dicit”, **β.** “Ille dixit”.

Μονάδες 15

LECTIO 18_XVIII: Ο ΗΡΑΚΛΗΣ ΣΤΗΝ ΙΤΑΛΙΑ

Hercules boves Geryōnis ex Hispaniā in eum locum adduxisse dicitur, ubi postea Rōmulus urbem Rōmam condidit. Prope Tiberim fluvium Hercules boves refecisse fertur et ipse de viā fessus ibi dormivisse. Tum Cacus pastor, fretus viribus, boves quosdam in speluncam caudis traxit aversos. Ubi Hercules, e somno excitātus, gregem aspexit et partem abesse sensit, pergit ad proximam speluncam; sed postquam boum vestigia foras versa vidit, confūsus gregem ex loco infesto amovēre coepit. Sed bovum mugītus ex speluncā audītus Herculem convertit. Tum Cacus, vi prohibēre eum conātus, Herculis clavā interficitur.

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ

Λέγεται ότι ο Ηρακλής οδήγησε τα βόδια του Γηρυόνη από την Ισπανία σε αυτόν τον τόπο, όπου αργότερα ο Ρωμύλος έχτισε τη Ρώμη (την πόλη Ρώμη). Λέγεται (αναφέρεται) ότι ο Ηρακλής ξεκούρασε τα βόδια κοντά στον Τίβερη ποταμό και ότι ο ίδιος κοιμήθηκε εκεί κουρασμένος από το δρόμο. Τότε ο βοσκός Κάκος, έχοντας εμπιστοσύνη στις δυνάμεις του, έσυρε από τις ουρές σε μια σπηλιά μερικά βόδια γυρισμένα ανάποδα. Όταν ο Ηρακλής, αφού ξύπνησε (ή σηκώθηκε από τον ύπνο), είδε το κοπάδι και κατάλαβε ότι έλειπε ένα μέρος, κατευθύνθηκε στη σπηλιά που ήταν πολύ κοντά του· αλλά όταν είδε τις πατημασιές των βοδιών στραμμένες προς τα έξω (ή ότι οι πατημασιές των βοδιών ήταν στραμμένες προς τα έξω), μπερδεμένος (ή επειδή βρέθηκε σε αμηχανία) άρχισε να απομακρύνει το κοπάδι από κείνο τον εχθρικό τόπο. Αλλά το μουγκρητό των βοδιών που ακούστηκε από τη σπηλιά έκανε τον Ηρακλή να γυρίσει προς τα πίσω. Τότε ο Κάκος, αφού προσπάθησε να τον εμποδίσει με τη βία, σκοτώθηκε από το ρόπαλο του Ηρακλή (Τότε ο Κάκος προσπάθησε να τον εμποδίσει με τη βία, αλλά ο Ηρακλής τον σκότωσε με το ρόπαλό του).

Λατινικό Κείμενο	Νεοελληνική Μετάφραση
Hercules boves Geryōnis ex Hispaniā in eum locum adduxisse	Λέγεται ότι ο Ηρακλής οδήγησε τα βόδια του Γηρυόνη από την Ισπανία σε αυτόν τον τόπο,

Λατινικό Κείμενο	Νεοελληνική Μετάφραση
dicitur, ubi postea Rōmulus urbem Rōmam condidit.	όπου αργότερα ο Ρωμύλος έχτισε τη Ρώμη (την πόλη Ρώμη).
Prope Tiberim fluvium Hercules boves refecisse fertur et ipse de viā fessus ibi dormivisse.	Λέγεται (αναφέρεται) ότι ο Ηρακλής ξεκούρασε τα βόδια κοντά στον Τίβερη ποταμό και ότι ο ίδιος κοιμήθηκε εκεί κουρασμένος από το δρόμο.
Tum Cacus pastor, fretus viribus, boves quosdam in speluncam caudis traxit aversos.	Τότε ο βοσκός Κάκος, έχοντας εμπιστοσύνη στις δυνάμεις του, έσυρε από τις ουρές σε μια σπηλιά μερικά βόδια γυρισμένα ανάποδα.
Ubi Hercules, e somno excitātus, gregem aspexit et partem abesse sensit, pergit ad proximam speluncam;	Όταν ο Ηρακλής, αφού ξύπνησε (ή σηκώθηκε από τον ύπνο), είδε το κοπάδι και κατάλαβε ότι έλειπε ένα μέρος, κατευθύνθηκε στη σπηλιά που ήταν πολύ κοντά του.
sed postquam boum vestigia foras versa vidit, confūsus gregem ex loco infesto amovēre coepit.	αλλά όταν είδε τις πατημασιές των βοδιών στραμμένες προς τα έξω (ή ότι οι πατημασιές των βοδιών ήταν στραμμένες προς τα έξω), μπερδεμένος (ή επειδή βρέθηκε σε αμηχανία) άρχισε να απομακρύνει το κοπάδι από κείνο τον εχθρικό τόπο.
Sed bovum mugītus ex speluncā audītus Herculem convertit.	Αλλά το μουγκρητό των βοδιών που ακούστηκε από τη σπηλιά έκανε τον Ηρακλή να γυρίσει προς τα πίσω.
Tum Cacus, vi prohibēre eum conātus, Herculis clavā interficitur.	Τότε ο Κάκος, αφού προσπάθησε να τον εμποδίσει με τη βία, σκοτώθηκε από το ρόπαλο του Ηρακλή (ή: Τότε ο Κάκος προσπάθησε να τον εμποδίσει με τη βία, αλλά ο Ηρακλής τον σκότωσε με το ρόπαλό του).

ΤΑΞΙΝΟΜΗΜΕΝΟ ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΑ

Α΄ κλίση

Hispania-ae, θηλυκό. Αν και αποτελεί κύριο όνομα, σχηματίζει πληθυντικό αριθμό.

Geryones-ae, αρσενικό

Roma-ae, θηλυκό. Ως κύριο όνομα, δεν σχηματίζει κατά κανόνα πληθυντικό αριθμό.

via-ae, θηλυκό

spelunca-ae, θηλυκό

cauda-ae, θηλυκό

clava-ae, θηλυκό

Β΄ κλίση

locus-i, αρσενικό. Στον πληθυντικό το ουσιαστικό είναι ουδέτερο (loca-locorum) ετερογενές

Romulus-i, αρσενικό. Ως κύριο όνομα δεν σχηματίζει κατά κανόνα πληθυντικό αριθμό.

fluvius-ii/-i, αρσενικό

Cacus-i, αρσενικό. Ως κύριο όνομα δεν σχηματίζει κατά κανόνα πληθυντικό αριθμό.

somnus-i, αρσενικό

vestigium-ii/-i ουδέτερο

Γ΄ κλίση

Hercules-is/-i, αρσενικό. Ως κύριο όνομα δεν σχηματίζει κατά κανόνα πληθυντικό αριθμό.

bos-bovis, αρσενικό

Geryon-onis, αρσενικό. Ως κύριο όνομα δεν σχηματίζει κατά κανόνα πληθυντικό αριθμό.

urbs-urbis, θηλυκό. Γενική πληθυντικού urbium

Tiberis-is, αρσενικό. Αιτιατική ενικού: Tiberim, Αφαιρετική ενικού Tiberi. Ως κύριο όνομα δεν σχηματίζει κατά κανόνα πληθυντικό αριθμό.

pastor-oris, αρσενικό

vis, θηλυκό

grex-gregis, αρσενικό

pars-partis, θηλυκό. Στον πληθυντικό partes, partium = πολιτική παράταξη.

Δ΄ κλίση

mugitus-us, αρσενικό

ΕΠΙΘΕΤΑ

Β΄ κλίση

fessus-a-um Δεν έχει παραθετικά.

fretus-a-um Δεν έχει παραθετικά.

proximus, -a, -um (υπερθετικός βαθμός. Συγκριτικός: propior, -ior, -ius. Δεν έχει θετικό διότι προέρχεται από το επίρρημα prope)

infestus, -a, -um (συγκριτικός: infestior, -ior, -ius, υπερθετικός: infestissimus, -a, -um)

ΑΝΤΩΝΥΜΙΕΣ

is, ea, id (δεικτική-επαναληπτική)

quidam, quaedam, quoddam (αόριστη επιθετική)

ipse, ipsa, ipsum (δεικτική-οριστική)

PHMATA

1η Συζυγία

excito, excitavi, excitatum, excitāre

LECTIO 19_XIX: Η ΣΥΝΩΜΟΣΙΑ ΤΟΥ ΚΑΤΙΛΙΝΑ

Marco Tullio Cicerōne et Gaio Antōnio consulibus, Lucius Sergius Catilīna, nobilissimi generis vir sed ingenii pravissimi, contra rem publicam coniurāvit. Eum clari quidam sed improbi viri consecūti erant. Catilīna a Cicerōne ex urbe expulsus est. Socii eius deprehensi sunt et in carcere strangulāti sunt. Ab Antōnio, altero consule, Catilīna ipse cum exercitu suo, proelio victus, interfectus est. Gaius Sallustius tradit multos etiam milites Rōmānos in eādē cruentissimā pugnā occīsos esse, multos autem graviter vulnerātos esse.

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ

Όταν ήταν ύπατοι ο Μάρκος Τύλλιος Κικέρωνας και ο Γάιος Αντώνιος, ο Λεύκιος Σέργιος Κατιλίνας, άνδρας από πολύ αριστοκρατική γενιά αλλά με χαρακτήρα πάρα πολύ διεστραμμένο, συνωμότησε εναντίον του κράτους. Αυτόν ακολούθησαν μερικοί επιφανείς αλλά αχρείοι άνδρες. Ο Κατιλίνας εκδιώχθηκε από τον Κικέρωνα από τη Ρώμη. Οι σύντροφοί του συνελήφθησαν και στραγγαλίστηκαν στη φυλακή. Ο ίδιος ο Κατιλίνας, με τον στρατό του, νικήθηκε από τον Αντώνιο, τον άλλο ύπατο στη μάχη και φονεύθηκε. Ο Γάιος Σαλλούστιος παραδίδει ότι στην ίδια την τόσο φονική (φονικότατη) μάχη φονεύθηκαν ακόμη πολλοί Ρωμαίοι στρατιώτες και πολλοί (άλλοι) τραυματίστηκαν βαριά.

Λατινικό Κείμενο (Lectio XIX)	Νεοελληνική Μετάφραση
Marco Tullio Cicerōne et Gaio Antōnio consulibus,	Όταν ήταν ύπατοι ο Μάρκος Τύλλιος Κικέρωνας και ο Γάιος Αντώνιος,
Lucius Sergius Catilīna, nobilissimi generis vir sed ingenii pravissimi,	ο Λεύκιος Σέργιος Κατιλίνας, άνδρας από πολύ αριστοκρατική γενιά αλλά με χαρακτήρα πάρα πολύ διεστραμμένο,
contra rem publicam coniurāvit.	συνωμότησε εναντίον του κράτους.

Λατινικό Κείμενο (Lectio XIX)	Νεοελληνική Μετάφραση
Eum clari quidam sed improbi viri consecūti erant.	Αυτόν ακολούθησαν μερικοί επιφανείς αλλά αχρείοι άνδρες.
Catīlīna a Cicerōne ex urbe expulsus est.	Ο Κατιλίνας εκδιώχθηκε από τον Κικέρωνα από την πόλη (τη Ρώμη).
Socīi eius deprehensi sunt et in carcere strangulāti sunt.	Οι σύντροφοί του συνελήφθησαν και στραγγαλίστηκαν στη φυλακή.
Ab Antōnio, altero consule, Catīlīna ipse cum exercitu suo, proelio victus, interfectus est.	Ο ίδιος ο Κατιλίνας, με τον στρατό του, νικήθηκε σε μάχη από τον Αντώνιο, τον άλλο ύπατο, και φονεύθηκε.
Gaius Sallustius tradit multos etiam milites Rōmānos in eādē cruentissimā pugnā occīsos esse,	Ο Γάιος Σαλλούστιος παραδίδει ότι στην ίδια την τόσο φονική (φονικότατη) μάχη φονεύθηκαν ακόμη πολλοί Ρωμαίοι στρατιώτες,
multos autem graviter vulnerātos esse.	και πολλοί άλλοι τραυματίστηκαν βαριά.

Ομόρριζα

consulibus, consule: κονσούλτο, κόνσολος

nobilissimi: σνομπ, σνομπάρω, σνομπισμός, νόμπιλος, γιγνώσκω, γνώμη, νότα, νοτάριος

generis: γίγνομαι, γένος, γενιά

vir: ις

pravissimi: μπράβος

contra: κόντρα

rem publicam: ρεπούμπλικα, ρεπουμπλικανός

clari: καλέω-ώ, ντεκλαρέ

improbi: πρόβα

consecuti: σοσιαλισμός, σεκόντο, έπομαι

urbe: ουρμπανισμός

expulsus: απέλλα, πέλας, πελάζω, πελάτης, πάλλω

socii: σοσιαλισμός, σεκόντο, έπομαι

carcere: καρκίνος, κρίκος, τσίρκο

strangulati: στραγγαλίζω, στραγγαλισμός

altero: άλλος, αλτρονισμός, έτερος

cum: Κοινός, κομός

exercitu: άρκώ, άρκος

victus: είκω

multos: μάλα, μάλιστα

milites: άμιλλα, μιλιταρισμός

Romanos: Ρωμαίος, Ρώμη, ρωμαϊκός, ρωμιός

cruentissima: κρέας

pugna: πυγμή, πυγμάχος, πεύκο, μπουνιά

occisos: κάζο, καζούρα

graviter: βαρύς

vulneratos: ούλη, αλίσκομαι

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ

Marco Tullio Cicerōne et Gaio Antōnio consulibus, Lucius Sergius Catilīna, nobilissimi generis vir sed ingenii pravissimi, contra rem publicam coniurāvit. Κύρια πρόταση κρίσεως, εκφέρεται με Οριστική Παρακειμένου και δηλώνει το πραγματικό γεγονός.

Marco Tullio Cicerōne et Gaio Antōnio consulibus: ιδιόμορφη αφαιρετική απόλυτη χρονική μετοχή, Marco Tullio Cicerōne και Gaio Antōnio αποτελούν τα Υποκείμενα της ιδιόμορφης / ατελούς μετοχής, τα οποία συνδέονται μεταξύ τους με τον παρατακτικό, συμπλεκτικό σύνδεσμο et και το consulibus λειτουργεί ως κατηγορηματικός προσδιορισμός στα υποκείμενα της μετοχής. Ανάλυση: Cum Marcus Tullius Cicero et Gaius Antonius consules erant & Cum Marcus Tullius Cicero et Gaius Antonius consules essent).

coniuravit: Ρήμα.

Lucius Sergius Catilīna: Υποκείμενο του ρήματος coniurāvit.

vir: ομοιόπτωτος προσδιορισμός, παράθεση στο Υποκείμενο.

generis: γενική της ιδιότητας στο vir.

nobilissimi: ομοιόπτωτος, επιθετικός προσδιορισμός στο generis.

ingenii: γενική της ιδιότητας στο vir.

pravissimi: ομοιόπτωτος, επιθετικός προσδιορισμός στο ingenii. (οι δύο γενικές της ιδιότητας συνδέονται με τον παρατακτικό, αντιθετικό σύνδεσμο sed).

contra rem publicam: εμπρόθετος προσδιορισμός της εναντίωσης στο coniurāvit.

Eum clari quidam sed improbi viri consecūti erant. Κύρια πρόταση κρίσεως, εκφέρεται με Οριστική Υπερσυντελικού και εκφράζει το πραγματικό γεγονός.

consecūti erant: Ρήμα.

viri: Υποκείμενο του ρήματος consecūti erant.

clari: ομοιόπτωτος, επιθετικός προσδιορισμός στο viri.

quidam: ομοιόπτωτος, επιθετικός προσδιορισμός στο viri.

improbi: ομοιόπτωτος, επιθετικός προσδιορισμός στο viri. (Οι ομοιόπρωτοι επιθετικοί προσδιορισμοί clari, improbi συνδέονται μεταξύ τους με τον παρατακτικό, αντιθετικό σύνδεσμο sed).

Eum: αντικείμενο του ρήματος consecūti erant.

Catilīna a Cicerōne ex urbe expulsus est. Κύρια πρόταση κρίσεως, εκφέρεται με Οριστική Παρακειμένου και εκφράζει το πραγματικό γεγονός.

expulsus est: Ρήμα.

Catilīna: Υποκείμενο του ρήματος expulsus est.

a Cicerōne: εμπρόθετος προσδιορισμός ποιητικού αιτίου (εκφέρεται εμπρόθετα γιατί είναι έμψυχο).

ex urbe: εμπρόθετος προσδιορισμός της απομάκρυνσης στο expulsus est.

Socīi eius deprehensi sunt et in carcere strangulāti sunt.

Socīi eius deprehensi sunt: Κύρια πρόταση κρίσεως που εκφέρεται με Οριστική Παρακειμένου και δηλώνει το πραγματικό γεγονός.

et in carcere strangulāti sunt: άλλη μια κύρια πρόταση κρίσεως που εκφέρεται με Οριστική Παρακειμένου και δηλώνει το πραγματικό γεγονός. Οι δύο κύριες προτάσεις συνδέονται παρατακτικά με τον συμπλεκτικό σύνδεσμο et.

deprehensi sunt: Ρήμα.

Socīi: Υποκείμενο του ρήματος deprehensi sunt.

eius: γενική κτητική στο Socīi.

strangulāti sunt: Ρήμα.

(Socīi): εννοούμενο υποκείμενο του ρήματος strangulāti sunt.

in carcere: εμπρόθετος προσδιορισμός που δηλώνει στάση σε τόπο στο strangulāti sunt.

Κριτήρια προσομοίωσης

Επαναληπτικό Κριτήριο 3°

A. Brenno duce Galli, apud Alliam flumen deletis legionibus Romanorum, everterunt urbem Romam praeter Capitolium, pro quo immensam pecuniam acceperunt. Tum Camillus, qui diu apud Ardeam in exilio fuerat propter Veientanam praedam non aequo iure divisam, absens dictator est factus; is Gallos iam abeuntes secutus est: quibus interemptis aurum omne recepit. Quod illic appensum civitati nomen dedit: nam Pisaurum dicitur, quod illic aurum pensatum est. Post hoc factum rediit in exilium, unde tamen rogatus reversus est.

B. Aesopi nostri Licinus servus tibi notus Roma Athenas fugit. Is Athenis apud Patronem Epicureum paucos menses pro libero fuit, inde in Asiam abiit. Postea Plato quidam Sardianus, cum eum fugitivum esse ex Aesopi litteris cognovisset, hominem comprehendit et in custodiam Ephesi tradidit. Tu hominem investiga, quaeso, summaque diligentia vel Romam mitte vel Epheso rediens tecum deduc. Noli spectare quanti homo sit. Parvi enim preti est, qui tam nihili est. Sed, propter servi scelus et audaciam, tanto dolore Aesopus est adfectus, ut nihil ei gratius possit esse quam recuperatio fugitivi.

Γ. Aesopi nostri Licinus servus tibi notus Roma Athenas fugit. Is Athenis apud Patronem Epicureum paucos menses pro libero fuit, inde in Asiam abiit. Postea Plato quidam Sardianus, cum eum fugitivum esse ex Aesopi litteris cognovisset, hominem comprehendit et in custodiam Ephesi tradidit. Tu hominem investiga, quaeso, summaque diligentia vel Romam mitte vel Epheso rediens tecum deduc. Noli spectare quanti homo sit. Parvi enim preti est, qui tam nihili est. Sed, propter servi scelus et audaciam, tanto dolore Aesopus est adfectus, ut nihil ei gratius possit esse quam recuperatio fugitivi.

A1. Να μεταφράσετε τα αποσπάσματα Α και Β.

Μονάδες 20

B1. Αντιστοιχίστε το λογοτεχνικό είδος της **Στήλης Α** με το ιδιαίτερο χαρακτηριστικό του στη **Στήλη Β**:

Στήλη Α	Στήλη Β
1. Ρωμαϊκό Έπος	α. Ωριμάζει τελευταίο στη Ρώμη, ενώ στην Ελλάδα ήταν από τα πρώτα σημαντικά κείμενα.
2. Ρωμαϊκή Τραγωδία	β. Έδειχνε ιδιαίτερη προτίμηση στην Τρωική θεματολογία λόγω του μύθου του Αινεία.
3. Ποίηση των «Νεωτεरिकών»	γ. Στρέφεται σε προσωπικά θέματα (όπως ο έρωτας) και αποφεύγει τα μεγάλα ηρωικά θέματα.
4. Φιλοσοφικό Έπος (Λουκρήτιος)	δ. Στοχεύει στην καταπολέμηση της δεισιδαιμονίας και του φόβου του θανάτου μέσω της επικούρειας φιλοσοφίας.
5. Ιστορική Μονογραφία	ε. Εξετάζει με ολοκληρωμένο τρόπο ένα θέμα περιορισμένης έκτασης (π.χ. αποκλειστικά έναν πόλεμο).
	στ. Δημιουργήθηκε στην Κλασική εποχή για να αντικαταστήσει πλήρως το θέατρο.

Μονάδες 10

B2. Να βρείτε με ποιες λέξεις του κειμένου συγγενεύουν ετυμολογικά οι παρακάτω νέες ελληνικές λέξεις:

1. Δούκας →
2. Σαλτάρω →
3. Λεζάντα →
4. Σερβίρω →
5. Νότα →
6. Φουρτούνα →
7. Κουβούκλιο →
8. Ουμανισμός →
9. Φατούρα →

10. Ρεκλάμα →

Μονάδες 10

Γ1. Να γράψετε τον τύπο που ζητείται για τις παρακάτω λέξεις:

1. **duce** (*dux, ducis*): Να γραφεί η γενική πληθυντικού.
2. **legionibus** (*legio, legionis*): Να γραφεί η αιτιατική ενικού.
3. **aequo** (*aequus, aequa, aequum*): Να γραφεί η αιτιατική πληθυντικού στο θηλυκό γένος.
4. **iure** (*ius, iuris*): Να γραφεί η ονομαστική πληθυντικού.
5. **dictator** (*dictator, dictatoris*): Να γραφεί η δοτική ενικού.
6. **civitati** (*civitas, civitatis*): Να γραφεί η αιτιατική πληθυντικού.
7. **nomen** (*nomen, nominis*): Να γραφεί η γενική πληθυντικού.
8. **menses** (*mensis, mensis*): Να γραφεί η αφαιρετική ενικού.
9. **litteris** (*littera, litterae*): Να γραφεί η γενική πληθυντικού.
10. **quidam** (*quidam, quaedam, quoddam*): Να γραφεί η αιτιατική ενικού στο αρσενικό γένος.
11. **hominem** (*homo, hominis*): Να γραφεί η κλητική ενικού.
12. **custodiam** (*custodia, custodiae*): Να γραφεί η αφαιρετική πληθυντικού.
13. **summa** (*summus, summa, summum*): Να γραφεί στον συγκριτικό βαθμό στην ονομαστική ενικού του ουδετέρου γένους.
14. **virī** (*vir, viri*): Να γραφεί η γενική πληθυντικού.
15. **gratius** (*gratus, grata, gratum*): Να γραφεί στον υπερθετικό βαθμό στην αιτιατική πληθυντικού του θηλυκού γένους.

Μονάδες 15

Γ2. Να γράψετε ό,τι ζητείται:

1. **everterunt** (*everto, everti, eversum, evertere* 3): Να γραφεί το γ' πληθυντικό πρόσωπο της Οριστικής Παθητικού Μέλλοντα.
2. **acceperunt** (*accipio, accepi, acceptum, accipere* 3 -io): Να γραφεί το β' ενικό πρόσωπο της Προστακτικής Ενεστώτα της Ενεργητικής Φωνής.
3. **divisam** (*divido, divisi, divisum, dividere* 3): Να γραφεί το Απαρέμφατο Παρακειμένου της Παθητικής Φωνής (στο ίδιο γένος, αριθμό και πτώση).

4. **est factus** (*fio, factus sum, fieri*): Να γραφεί το β' πληθυντικό πρόσωπο της Υποτακτικής Παρατατικού.
5. **secutus est** (*sequor, secutus sum, sequi 3 αποθετικό*): Να γραφεί η Μετοχή Ενεστώτα στην Ονομαστική ενικού του αρσενικού γένους.
6. **dicitur** (*dico, dixi, dictum, dicere 3*): Να γραφεί το α' πληθυντικό πρόσωπο της Οριστικής Παρατατικού της Παθητικής Φωνής.
7. **redii / rediit** (*redeo, redii, reditum, redire*): Να γραφεί το β' πληθυντικό πρόσωπο της Υποτακτικής Ενεστώτα.
8. **fugit** (*fugio, fugi, fugitum, fugere 3 -io*): Να γραφεί το Απαρέμφατο Μέλλοντα της Ενεργητικής Φωνής.
9. **cognovisset** (*cognosco, cognovi, cognitum, cognoscere 3*): Να γραφεί το γ' ενικό πρόσωπο της Οριστικής Συντελεσμένου Μέλλοντα της Ενεργητικής Φωνής.
10. **comprehendit** (*comprehendo, comprehendi, comprehensum, comprehendere 3*): Να γραφεί η Μετοχή Παρακειμένου στην Αιτιατική πληθυντικού του θηλυκού γένους.
11. **mitte** (*mitto, misi, missum, mittere 3*): Να γραφεί το β' πληθυντικό πρόσωπο της Προστακτικής Μέλλοντα της Ενεργητικής Φωνής.
12. **deduc** (*deduco, deduxi, deductum, deducere 3*): Να γραφεί το β' ενικό πρόσωπο της Οριστικής Ενεστώτα της Παθητικής Φωνής.
13. **sit** (*sum, fui, -, esse*): Να γραφεί το α' πληθυντικό πρόσωπο της Υποτακτικής Υπερσυντελικού.
14. **adfectus est** (*adficio, adfeci, adfectum, adficere 3 -io*): Να γραφεί το γ' πληθυντικό πρόσωπο της Οριστικής Υπερσυντελικού της Παθητικής Φωνής.
15. **possit** (*possum, potui, -, posse*): Να γραφεί το γ' ενικό πρόσωπο της Υποτακτικής Παρατατικού.

Μονάδες 15

Δ1. α. Να προσδιορίσετε τον συντακτικό ρόλο των παρακάτω λέξεων των κειμένων, επιλέγοντας τη σωστή απάντηση:

1. **duce** (*Brenno duce*)

α) Κατηγορούμενο του νουμένου αφαίρεσης στο συντακτικό σχήμα της νόθου αφαίρεσης απόλυτης.

β) Ποιητικό αίτιο στο *deletis legionibus*.

2. **dictator** (*dictator est factus*)

α) Υποκείμενο του ρήματος *est factus*.

β) Κατηγορούμενο του υποκειμένου (*Camillus*) μέσω του συνδετικού/κτητικού ρήματος *est factus*.

3. **Athenas** (*Roma Athenas fugit*)

α) Αιτιατική του σκοπού.

β) Αιτιατική της κίνησης σε τόπο (χωρίς πρόθεση, ως όνομα πόλης).

4. **fugitivum** (*cum eum fugitivum esse... cognovisset*)

α) Κατηγορούμενο του υποκειμένου (*eum*) στο ειδικό απαρέμφατο *esse*.

β) Επιθετικός προσδιορισμός στο *hominem*.

5. **dolore** (*tanto dolore Aesopus est adfectus*)

α) Αφαιρετική του τρόπου / της αιτίας (ή του εξωτερικού αναγκαστικού αιτίου).

β) Αφαιρετική του ποιητικού αιτίου.

Δ1. β. 1. Galli, deletis legionibus Romanorum, everterunt urbem Romam (Κείμενο Α): α.

Να αναγνωριστεί συντακτικά η μετοχή, β. Η μετοχή να αναλυθεί στην αντίστοιχη δευτερεύουσα πρόταση.

Δ1. β. 2. Absens (Κείμενο Α): α. Να αναγνωριστεί συντακτικά η μετοχή, β. Η μετοχή να αναλυθεί σε δευτερεύουσα πρόταση.

Δ1. γ. Epheso (Κείμενο Β): α. Να αναγνωριστεί συντακτικά, β. Να δηλωθούν άλλες τοπικές σχέσεις.

Μονάδες 15

Δ2.α.1. Noli spectare (Κείμενο Β): Να δηλωθεί η απαγόρευση με άλλον τρόπο.

Δ2.α.2. propter servi scelus et audaciam (Κείμενο Β): α. Να δικαιολογηθεί ο τρόπος εκφοράς, β. Να δηλωθεί με άλλο τρόπο.

Δ2.β.1. cum viri sui consilium de interficiendo Caesare cognovisset (Κείμενο Γ): Να συμπτυχθεί η δευτερεύουσα πρόταση σε μετοχή.

Δ2.β.2. quasi unguium resecandorum causa: α. Να αναγνωριστεί συντακτικά, β. Να δηλωθεί ο σκοπός με όλους τους δυνατούς τρόπους.

Δ2.γ. Clamore deinde ancillarum in cubiculum vocatus Brutus ad eam obiurgandam venit, quod tonsoris praeripuisset officium.: Να μετατραπεί ο ευθύς λόγος σε πλάγιο με εξάρτηση από το: α. Ille dicit, β. Ille dixit.

Μονάδες 15

Απαντήσεις

Lectio 36

A1. Ο Μάνιος Κούριος Δεντάτος ήταν πάρα πολύ ολιγαρκής, για να μπορεί να περιφρονεί ευκολότερα τα πλούτη. Κάποια μέρα ήρθαν σ' αυτόν απεσταλμένοι των Σαμνιτών. Εκείνος παρουσιάστηκε σ' αυτούς για να τον δουν να κάθεται σε ένα σκαμνί δίπλα στη φωτιά και να τρώει από (ένα) ξύλινο πιάτο. Περιφρόνησε τα πλούτη των Σαμνιτών και οι Σαμνίτες θαύμασαν τη φτώχεια του. Όταν δηλαδή σ' αυτόν είχαν προσφέρει (ή προσέφεραν) πολύ χρυσάφι (ή μεγάλο βάρος χρυσού), σταλμένο από το δημόσιο ταμείο, για να το χρησιμοποιήσει, χαλάρωσε το πρόσωπό (του) με γέλιο και αμέσως είπε: «Μέλη (ή πρεσβευτές) της περιττής, για να μην πω της ανόητης, πρεσβείας, πείτε στους Σαμνίτες ότι ο Μάνιος Κούριος προτιμά να εξουσιάζει τους πλούσιους παρά να γίνει ο ίδιος πλούσιος· και θυμηθείτε ότι εγώ δεν είναι δυνατόν ούτε στη μάχη να νικηθώ ούτε με χρήματα να διαφθαρώ».

B1. $1 \rightarrow E$

$2 \rightarrow \Gamma$

$3 \rightarrow \Delta$

$4 \rightarrow H$

$5 \rightarrow \Theta$

$6 \rightarrow B$

$7 \rightarrow Z$

$8 \rightarrow I$

$9 \rightarrow A$

$10 \rightarrow K$

(Περисσεύουν οι επιλογές Λ [Virtus], Μ [Res publica] και Ν [Σατούρνιος στίχος]).

B2.

σκίμπους $\rightarrow$ scamno (scamnum)

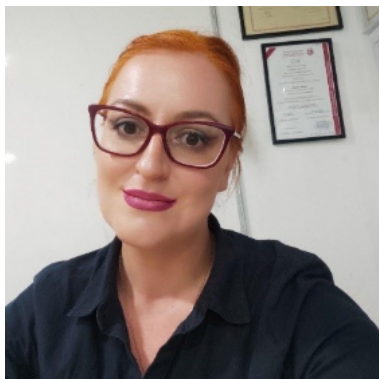
φορτσέρι $\rightarrow$ attulissent (adfero / fero)

λιγνίτης → ligneo (ligneus / legnum)
ντίβα → divitias (divitiae / dives)
τανάλια → protinus (pro + tenus / teneo)
κουράω → Curius, Curium (cura)
σπεκουλαδόρος → spectandum (specto)
μινιατούρα → ministri (minister / minimus)
μισεμός → missum (mitto)
στάλλα → locupletibus, locupletem (locuples / locus)

Γ1.

magna (magnus, -a, -um)
frugalitates (3η κλίση)
divitiarum (1η κλίση, Pluralia Tantum)
dies (5η κλίση)
quandam (quidam, quaedam, quoddam)
legate (2η κλίση)
eis / iis (is, ea, id)
foco (2η κλίση)
lignas (2η κλίση)
catilli (2η κλίση)
paupertate (3η κλίση)
majus (magnum → θετικός, majus → συγκριτικός ουδετέρου)
vultus (4η κλίση)
locupletis (3η κλίση)
ipsa (ipse, ipsa, ipsum)

Λίγα λόγια για μένα

Η Ιωάννα Ζώτου είναι εκπαιδευτικός και ερευνήτρια με πολυδιάστατη ακαδημαϊκή κατάρτιση και ενεργή παρουσία στον χώρο της εκπαίδευσης. Είναι Υποψήφια Διδασκτορίσσα στο Τμήμα Κοινωνιολογίας του Πανεπιστημίου Κρήτης, όπου εστιάζει το ερευνητικό της ενδιαφέρον σε ζητήματα κοινωνικών και σύγχρονων προσεγγίσεων. Η ερευνητική της πορεία συνδέεται άμεσα με τη διδακτική πράξη και τη διαρκή αναζήτηση καινοτόμων μεθόδων διδασκαλίας.

Κατέχει Μεταπτυχιακό Δίπλωμα Ειδίκευσης στο πρόγραμμα «Pedagogia scolastica: interventi nella didattica inclusiva e nelle difficoltà di apprendimento» από το Università Telematica Pegaso της Ιταλίας, με αντικείμενο την ενταξιακή εκπαίδευση και τις μαθησιακές δυσκολίες. Παράλληλα, ολοκλήρωσε το Π.Μ.Σ. «Επιστήμες της Αγωγής – Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση με τη χρήση των ΤΠΕ (e-learning)» στο Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης του Πανεπιστημίου Κρήτης στο Ρέθυμνο, εστιάζοντας στις σύγχρονες τεχνολογίες μάθησης και στις ψηφιακές παιδαγωγικές πρακτικές.

Είναι επίσης απόφοιτη της Φιλοσοφικής Σχολής του Πανεπιστημίου Κρήτης, ενώ κατέχει και πτυχίο από το Τμήμα Οικονομικών Επιστημών του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου, γεγονός που της προσδίδει διεπιστημονική οπτική και ευρύ φάσμα γνωστικών εργαλείων. Ο συνδυασμός ανθρωπιστικών και οικονομικών σπουδών ενισχύει τη δυνατότητά της να προσεγγίζει την εκπαίδευση τόσο σε θεωρητικό όσο και σε κοινωνικοοικονομικό επίπεδο.

Στον επαγγελματικό τομέα, δραστηριοποιείται ως καθηγήτρια Φιλόλογος στο Ημερήσιο Γενικό Λύκειο Φουρφουρά, στο Ρέθυμνο. Η διδακτική της εμπειρία χαρακτηρίζεται από συστηματικότητα, παιδαγωγική ευαισθησία και έμφαση στην εξατομικευμένη υποστήριξη των μαθητών. Παράλληλα, έχει αναπτύξει έντονη επιμορφωτική δράση ως

εισηγήτρια σε σεμινάρια Διδακτικής των Λατινικών στο Φιλολογικό Σχολείο, συμβάλλοντας στην επιστημονική κατάρτιση και επιμόρφωση εκπαιδευτικών.

Η συγγραφική της δραστηριότητα είναι ιδιαίτερα αξιόλογη. Είναι συγγραφέας του βιβλίου «Ασκήσεις για μεθοδική εξάσκηση & εκμάθηση στα Λατινικά, Β΄ Λυκείου» από τις εκδόσεις Άλκιμο, Αρχές Οργάνωσης και Διοίκησης Επιχειρήσεων Γ'ΕΠΑΛ, Ιστορία Γ' Λυκείου, Η τελευταία Επανάληψη, και Κριτήρια Αξιολόγησης Κλειστού τύπου στην Εισαγωγή Αρχαίων Ελληνικών, Γ' Λυκείου, όλα από τις εκδόσεις 24γράμματα, Επιπλέον είναι συν-συγγραφέας των σχολικών βοηθημάτων «Νέα Ελληνικά Α' Γυμνασίου», «Νέα Ελληνικά Β' Γυμνασίου», «Νέα Ελληνικά Γ' Γυμνασίου», «Αρχαία Ελληνικά Α' Γυμνασίου», «Αρχαία Ελληνικά Β' Γυμνασίου» και «Αρχαία Ελληνικά Γ' Γυμνασίου» καθώς και του βιβλίου «Νεοελληνική Γλώσσα και Λογοτεχνία, Α' Γενικού Λυκείου», όλα από τις Εκδόσεις Φιλολογικό Σχολείο. Τα έργα της διακρίνονται για τη μεθοδικότητα, τη σαφήνεια και τη συμβολή τους στην αποτελεσματική προετοιμασία των μαθητών.

Μιλά Αγγλικά, Ιταλικά και Γαλλικά, γεγονός που ενισχύει τη διεθνή της προοπτική και τη δυνατότητα πρόσβασης σε ευρύτερη επιστημονική βιβλιογραφία. Συνολικά, η Ιωάννα Ζώτου συνδυάζει την ακαδημαϊκή έρευνα, τη διδακτική εμπειρία και τη συγγραφική παραγωγή, συμβάλλοντας ουσιαστικά στον σύγχρονο παιδαγωγικό διάλογο και στην αναβάθμιση της εκπαιδευτικής πράξης.

